

הביקוש לעובדים במגזר העסקי – מדד הרייטינג

רקע, מטרות ומתודולוגיה

רקע ומטרות

מדד הרייטינג לעבודה מאפשר לציבור לקבל מידע זמין על הביקוש לעובדים בכ-150 משלחי יד. אגף אסטרטגיה ותכנון מדיניות במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים הכין ובנה את תשתית הנתונים לצורך הצגת מידע זה ומטרתו לסייע למבקשים להשתלב בשוק העבודה ובלימודים ולקבל החלטות בנושאים הללו. דהיינו, מדובר בהצגת מידע, אודות הביקוש של מעסיקים במגזר העסקי לעובדים על פי סיווג משלחי יד, מידע שיכול לסייע לציבור לקבל החלטות ביחס להשתלבותו בשוק העבודה, הן לטווח הקצר והן לטווח הארוך. הביקוש לעובדים במשלחי היד השונים הוא אינדיקטור חשוב לקבלת החלטות של פרטים והוא נועד לעודד אותם לבחון באופן מעמיק יותר את העדפותיהם ביחס לכווני התפתחותם המקצועית וההשקעה בהם.

הביקוש לעובדים, במשלחי יד השונים לשנת 2016 אופיין על פי סיווג משלחי היד של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה וחושב בעזרת שורה של פרמטרים הכוללים את מספר המשרות הפנויות, את השכר התחלתי שהציעו בהם מעסיקים, את משך הזמן שמעסיקים מחפשים עובדים, את שיעור המשרות הפנויות מכלל העובדים באותם משלחי יד ואת השכר הממוצע במשק למשלח היד. ראוי לציין שנתוני הביקוש ודרוג משלחי היד מתייחסים לשנת 2016 ואינם בהכרח מתארים את המחסור בטווח הארוך.

מקורות הנתונים

1. סקר מעסיקים, משרד העבודה והרווחה (2016) - סקר המעסיקים במגזר העסקי נערך מדי רבעון מאז 1997 בקרב כ-2,000 עסקים בכל רבעון. המדגם הוצא ממאגר הנתונים של הביטוח הלאומי ומקיף כ-149 אלף עסקים המעסיקים שני עובדים ויותר שבהם מועסקים כ-2 מיליון ו-684 אלף עובדים. המדגם הוצא כמדגם שכבות על בסיס חלוקה לענפים ולקבוצות גודל. בסיס "מפת" הדגימה הקיפה 70 תאים בחלוקה לפי 10 ענפים ו-7 קבוצות גודל. הנתונים נאספים באמצעות ראיון טלפוני. אגף אסטרטגיה ותכנון מדיניות אוסף מכל עסק הנכלל במדגם נתונים על: המשרות הפנויות, משך הזמן שבו הן לא היו מאוישות, השכר המוצע בהן, משרות שאוישו, סוג האיוש (קבוע, זמני), השכר ההתחלתי במשרות שאוישו, משך הזמן שלקח לאיוש משרה ונתונים נוספים.
2. סקר משרות פנויות של הלמ"ס – בסקר נאספים נתונים על מספר המשרות הפנויות בהבחנה על פי משלחי יד בארבע ספרות. להרחבה אודות מקור זה – ראו למ"ס – סקרי מעסיקים/סקר משרות פנויות www.cbs.gov.il.
3. סקר כוח אדם (2016) – בסקר נאספים נתונים על מספר המועסקים במשלחי היד השונים. להרחבה אודות מקור זה – ראו למ"ס – עבודה ושכר/סקר כ"א www.cbs.gov.il.
4. סקר הוצאות משק הבית (2015) בסקר נאספים נתונים על השכר הממוצע במשק לפי משלחי יד בסיווג של 3 ספרות. להרחבה אודות מקור זה, ראו למ"ס – סקרי משפחות/משקי בית www.cbs.gov.il.

הגדרות

1. משרות פנויות- מספר המשרות הפנויות בממוצע יומי במגזר העסקי שמעסיקים חיפשו באופן פעיל עובדים על מנת לאייש אותן.
2. שכר מוצע - השכר החודשי המוצע הנו השכר שהמעסיק מציע למחפש העבודה במשרה הפנויה אותה הוא מחפש ומנסה לאייש.
3. משך חיפוש עובדים למשרה פנויה- משך הזמן בשבועות שעבר מאז שהמשרה הפנויה נפתחה ועד למועד הבדיקה.
4. שעור משרות פנויות ממועסקים- שעור המשרות הפנויות במשלחי היד השונים, מכלל המועסקים במשלחי יד אלה במגזר העסקי.
5. שכר ממוצע – השכר החודשי הממוצע שקיבלו שכירים.
6. ציון משוקלל לביקוש- מדד הכולל שקלול של חמישה מרכיבים: סך המשרות הפנויות בממוצע יומי במשלח היד; שעור המשרות הפנויות מתוך המועסקים במשלח היד; השכר המוצע על ידי מעסיקים במשרות הפנויות; משך הזמן בשבועות שבו המשרות פנויות מאז התחלת החיפוש; השכר הממוצע.

דרכי חישוב המשתנים

א. משרות פנויות לפי משלחי יד בארבע ספרות

המקורות לנתון זה הם סקר משרות פנויות של הלמ"ס בשילוב סקר מעסיקים של אגף אסטרטגיה ותכנון מדיניות במשרד העבודה והרווחה והשירותים החברתיים. במקרים בהם יש נתוני משרות פנויות משני הסקרים, תינתן עדיפות לנתוני סקר משרות פנויות של הלמ"ס. במשלחי היד שלא היה עבורם נתון בנתוני הלמ"ס, השלמנו את הנתון מסקר המעסיקים של האגף. הנתונים מייצגים את מספר המשרות הפנויות בממוצע יומי לשנת 2016.

ההחלטה, לשלב בין נתוני סקר משרות פנויות של הלמ"ס לבין נתוני סקר המעסיקים של אגף אסטרטגיה ותכנון מדיניות, נבעה מכך שניתן לקבל נתונים מהלמ"ס רק לגבי חלק ממשלחי היד הרלוונטיים. סיווג משלחי היד בסקר זה מתבסס על סיווג הלמ"ס בארבע ספרות בהתאם לסיווג העדכני של הלמ"ס (2011).

ב. הביקוש היחסי

המדד חושב באמצעות חלוקת המשרות הפנויות, בכל משלח יד, על פי נתוני סקר משרות פנויות של הלמ"ס או סקר המעסיקים של אגף אסטרטגיה ותכנון מדיניות, במספר המועסקים במשלח היד על פי סקר כוח אדם של הלמ"ס. במקרים בהם מספר המועסקים במשלח היד היה קטן ולא ניתן היה לקבל נתון מהלמ"ס על מספר המועסקים במשלח היד, לא נכלל משלח היד במדד הרייטינג.

ג. השכר המוצע במשרות הפנויות

מעסיקים המדווחים, בסקר המעסיקים של אגף אסטרטגיה ותכנון מדיניות, שהם מחפשים עובדים במשלחי היד השונים, נשאלים מה השכר החודשי ברטו שהם מציעים לעובדים במשרות הפנויות. השכר המוצע, כפי שדווח על ידי המעסיקים, נכלל במדד הרייטינג.

ד. משך זמן החיפוש במשרות הפנויות

מעסיקים המדווחים, בסקר המעסיקים של אגף אסטרטגיה ותכנון מדיניות, שהם מחפשים עובדים במשלחי היד השונים, נשאלים כמה זמן בשבועות הם כבר מנסים לאייש באופן פעיל את אותן משרות. משך זמן החיפוש, כפי שדווח על ידי המעסיקים, נכלל במדד הרייטינג.

ד. השכר הממוצע במשלח היד

במסגרת סקר הוצאות המשפחה נבדק השכר הממוצע במשק בהבחנה על פי משלחי היד. הנתונים המפורסמים על ידי הלמ"ס הם ברמה של 3 ספרות, כלומר, ברמת פירוט פחותה. בשונה מהמדדים האחרים, הנכללים במדד הרייטינג, שבהם הנתונים מחושבים ברמת סיווג של 4 ספרות, שהיא רמת סיווג משלחי היד המפורטת ביותר הקיימת כיום בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. נתון זה נלקח מנתוני סקר הכנסות והוצאות משקי בית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הנתונים הזמינים האחרונים הם מ-2015.

ה. ציון משוקלל לדרוג הביקוש על פי משלח יד

את דרוג הביקוש ערכנו בעזרת שקלול של חמישה פרמטרים המעידים כל אחד בתחומו על מידת הביקוש לעובדים במשלחי היד שנבחנו. חמשת הפרמטרים הינם:

ביקוש מוחלט	מספר המשרות הפנויות – מהו המספר במוצע יומי של משרות פנויות שהיו במהלך התקופה בכל משלח יד. ככל שמספר המשרות הפנויות גבוה יותר, כך אנו מעריכים כי קיים ביקוש גבוה יותר למשלח היד.
ביקוש יחסי	שיעור המשרות הפנויות - מהו שיעור המשרות הפנויות מתוך המועסקים בכל משלח יד. הכוונה היא לראות מהם משלחי היד בהם קיים ביקוש יחסי גבוה. כך למשל, ביקוש ל-1,000 משרות פנויות במשלח יד בו מועסקים 10,000 עובדים מעיד על ביקוש יחסי גבוה, הרבה יותר מהביקוש במשלח יד בו קיימות 2,000 משרות פנויות ומועסקים במשלח היד 100,000 עובדים.
השכר המוצע במשרות פנויות	מהו השכר המוצע במשרה פנויה. אנו מניחים ששכר גבוה המוצע במשרות פנויות מעיד על רמה גבוהה יותר של ביקוש, זאת בהנחה שקיימת במשלח היד תחרות גבוהה יותר בין מעסיקים על עובדים והמעסיקים מנסים למשוך אותם ע"י שכר גבוה יותר.
השכר הממוצע במשק במשלח היד	מהו השכר הממוצע במשק במשלח היד. אנו מניחים ששכר ממוצע גבוה במשלח היד מעיד על רמה גבוהה יותר של ביקוש, זאת בהנחה שקיימת במשלח היד תחרות גבוהה יותר בין מעסיקים על עובדים והמעסיקים מנסים למשוך אותם ע"י שכר גבוה יותר.
משך הזמן בו משרות היו פנויות	משך הזמן הממוצע בשבועות בו היו המשרות פנויות. משך זמן ארוך מעיד על קושי רב יותר באיוש משרות פנויות.

שיטת השקלול

הנתונים חושבו ל- 4 רבעונים של שנת 2016 והם מתייחסים ל- כ 150 משלחי יד שונים על פי סיווג הלמ"ס.

ראשית חושבו לשנת 2016 הנתונים של כל אחד מחמשת הקריטריונים של הביקוש לעובדים שפורטו לעיל. לאחר מכן דורגו כל משלחי היד, בכל אחד מחמשת משתני הביקוש שפורטו לעיל, וחולקו לעשירונים, כך שבעשירון ה- 10 נמצאים 10% ממשלחי היד בעלי הביקוש הגבוה ביותר לפי אותו קריטריון, בעשירון ה- 9 נמצאים 10% הבאים וכך הלאה עד לעשירון 1 בו נמצאים 10% ממשלחי היד בעלי הביקוש הנמוך ביותר. כל משלח יד מקבל דירוג מ- 1 עד 10, בהתאם לעשירון בו הוא נמצא.

לאחר שכל משלח יד קיבל דירוג נפרד לפי כל אחד מחמש הקריטריונים של הביקוש, חושב ציון הביקוש הממוצע שלו ע"י ממוצע חשבוני פשוט של חמשת דירוגי הביקוש ובהתאם לכך נקבע דירוגו המוצג באתר. בחלק ממשלחי היד, שלא היה בהם אחד מהקריטריונים: שכר מוצע, שכר ממוצע או זמן חיפוש, חושב הממוצע, לאחר בדיקה, על פי ארבעה קריטריונים בלבד.